

LUCEAFARUL

DE DIMINEAȚĂ

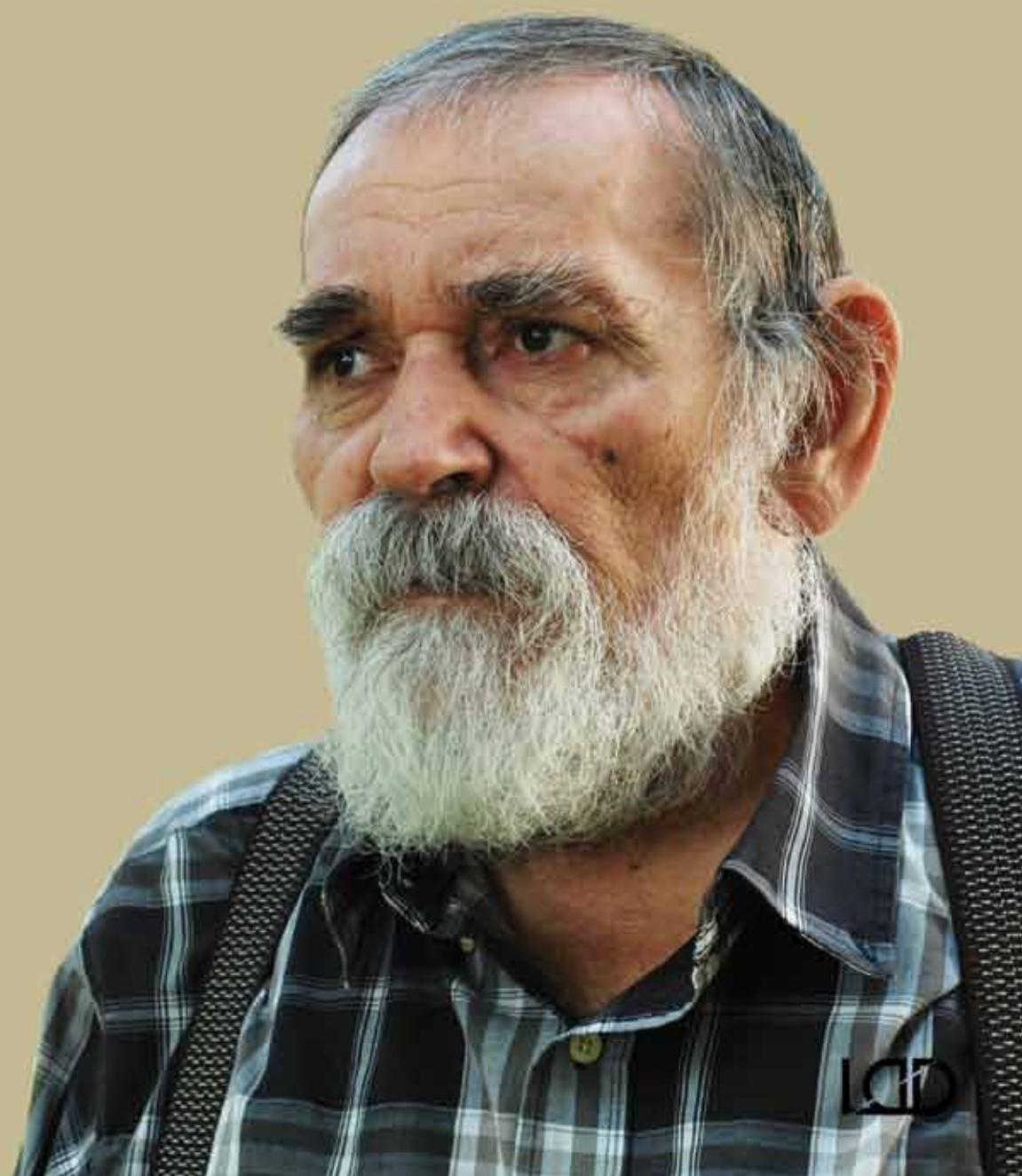
REVISTA DE CULTURA

FINANȚATA CU SPRIJINUL
MINISTERULUI CULTURII
ȘI IDENTITAȚII NAȚIONALE

AUGUST 2017

8

O singurătate cu gesturi lente,
atotstăpânitoare
e substanța ce nu vorbește
dar înghite enorm. Până și privirea aceasta,
după o scurtă luminiscentă, mă va duce
lângă tablouri cu fețe
ce nu se mai întorc. Și iarăși
negru pe negru

EDITORIAL	2
DAN CRISTEA / CRONICA LITERARĂ	3
ALEX. ȘTEFĂNESCU / VIAȚĂ ȘI OPERĂ	4
BEST OF	6
[poezie]	
OVIDIU GENARU / Fără muzică :: 6	
[proză]	
SAVIANA STĂNESCU / Oceanele Zairei Zota :: 7	
[poezie]	
LEO BUTNARU / Excepții :: 8	
DUMITRU ION DINCĂ / Conduirii albaștri și galbeni :: 8	
SCAN	9
IOAN GROȘAN / Breban par lui-même :: 9	
DAN STANCA / Horia Lovinescu... :: 10	
Iubirile lui Ferdinand :: 10	
ESEU / BEST OF	11
NICOLAE GEORGESCU / Cantemir și fiul său :: 11	
SEBASTIAN REICHMANN / Elegie pentru... :: 11	
IZO	12
DASSO SALDÍVAR / <i>Un veac de singurătate</i> – la 50 de ani traducere de Tudora Șandru Mehedinți :: 12	
[poezie] DOMENIUL UNIVERSAL	13
LINDA MARIA BAROS îi prezintă pe ANISE KOLTZ (LUXEMBURG), ENIS BATUR (TURCIA) & STRATIS PASCALIS (GRECIA) :: 13	
NON FICTION	14
TUDOREL URIAN / România lui Ion I.C. Brătianu :: 14 - 15	
SCAN	16
MONICA GROSU / Nevoia de timp :: 16	
ANASTASIA DUMITRU / Un nou complex eminescian? :: 16	
EMIL LUNGEANU / Un flaut în filarmonica poeziei... :: 17	
RADU VOINESCU / Spațiul prozei scurte :: 17	
SECVENȚIAL	18
CONSTANTIN CHIRIAC / interviu de Ion Cocora :: 18 - 19	
DANA POȚEA – Repertoriu și adaptări [teatru] :: 20	
COSTIN TUCHILĂ / Festivalul <i>George Enescu</i> [audio] :: 20	
CUT UP / SECVENȚIAL	21
AUREL MARIA BAROS / Falusul de aur :: 21	
CĂLIN STÂNCULESCU / <i>Planeta Petrila...</i> [film] :: 21	
TAG-uri	22
HORIA GÂRBEA / Frica și alte voluptăți :: 22	
Duhoarea Daciei milenare :: 22	
SEMNAL	23
Revista revistelor :: 23	
VIZUAL	24
IOLANDA MALAMEN / Adrian Șuștea :: 24	

Maiorescu, din nou

În studiul *Oratori, retori și limbuși*, Titu Maiorescu își propune, pe de o parte, să ilustreze felul în care s-a dezvoltat arta oratorică parlamentară de la noi, pornind de la Constituția din 1866 până puțin după 1900 (studiul este publicat în *Convorbiri literare*, în 1902), iar, pe de altă parte, „să arate evoluția opiniei publice în judecarea oratorilor noștri”, luând ca unitate de măsură cei treizeci și șase de ani de experiență proprie și observație directă a elocinței politice românești.

Așadar, în ce privește acest de-al doilea aspect, ar fi vorba de a scoate în evidență, în cel mai curat spirit maiorescian (preocupat nu de partizanatul politic, dar de „partea literară și întrucâtva educativă” a problemei), evoluția spiritului critic în judecata și receptarea discursului parlamentar, trecerea treptată, în trei perioade, de la o „fază a formelor fără fond” (discursul pur frazeologic, vibrație „sonoră” lipsită de orice suport rațional) la „faza maturității”, de după 1899, moment în care, cum scrie Maiorescu, „viața noastră constituțională începe în sfârșit să fie serioasă”. Articolul polemic în bună măsură, cu numeroase exemplificări ținând de arta satirei și a pamfletului, studiul lui Maiorescu nu rămâne cantonat doar la epoca pe care o cercetează, ci devine pilduitor, sub multe aspecte, așa cum se întâmplă cu orice satiră memorabilă, și pentru vremurile actuale. Din lectura lui, unele analogii sau unele învățăminte chiar sar în ochi.

Potrivit periodizării maioresciene, întâia fază a elocvenței parlamentare românești (de la 1866 la 1884, anul revizuirii Constituției, dar și al primei puneri în scenă, în noiembrie, a *Scrisorii pierdute*) are drept „celebrități” trei ipochimeni aleși deputați și în a căror încondeiere caricaturală marele critic se dovedește magistral. Cum arta portretului clasic se bazează pe anatomie, Maiorescu are nevoie, pe acest fond, doar de câteva tușe pentru a face din aceste personaje ridicole niște apariții fantasmagorice. Să ne aducem astfel aminte că „formele fără fond” sunt, la rândul lor, comparate cu niște stafii, corpuri fără corp. În *Oratori, retori și limbuși*, și discursurile ridiculizate și autorii acestor discursuri sunt, deopotrivă, exemplificări ale unor „aparențe fără realitate”.

Maiorescu e îndreptățit astfel să recurgă, într-una din concluzii, la Caragiale: „Discursul lui Cațavencu la întrunirea electorală din actul al 3-lea seamănă aidoma cu discursurile celebrităților din prima epocă a elocvenței noastre politice”. Întrebarea de căpătâi a lui Maiorescu e legată însă de cum a fost posibil un asemenea lucru. Așadar, cum s-a putut ca niște demagogi, situați, de fapt, între „retori” și „limbuși”, după standardele epocii de la sfârșit și început de secol, să treacă drept oratori serioși, de luat în seamă, cu aproximativ o generație mai înainte? Explicațiile, potrivit lui Maiorescu, s-ar putea găsi în naivitățile epocii de debut parlamentar, în lipsa de experiență politică a publicului, în puținătatea educației în genere, în rătăcirile gustului și judecății. „Pe vremea aceea – scrie mentorul *Junimii* – cu cât vorba era mai pompoasă, cu atât se confunda mai ușor cu ideea și părea mai aproape de fapta măreață”. Astăzi, probabil, am numi astfel de lucruri „populisme”.

Dar tot Maiorescu, în studiul său, ne oferă și una dintre soluțiile de a le combate. De pildă, necesitatea de a lucra la „înțelegerea că îndărătul programelor și discursurilor politice se ascunde o viitoare îndreptare sau o viitoare suferință și că vorbele rostite în Corpurile legiuitoare se traduc uneori în fapte care alcătuiesc însăși istoria țării”. *A bon entendeur, salut!* ■

Dan Cristea